

VADÁSZ-ÉS VERSENYLAP.

Szerda, június 30.

18. sz.

Második évfolyam 1858.

Vízivadászat a Sárréten.

HAVAS SÁNDORTÓL.

(Folyt. következik.)

Ha a Sárrétjén rendszeren tartózkodó vízi vadnak minden válfajait elő akarnám sorolni, alkalmasint olly munkába kapnék, melly e lapok körén túl váгна. A természetbuvár s ornytolog elhíheti ha mondom, hogy minden vízi madár mit az Isten ez éghajlat alá terelt, itt vagyon egy rakáson. Minket vadászokat azonban csak azon madarak érdekelnek, mellyeket mi vadaknak ismerünk s mellyek megejtése nekünk kedvtöltést szerez, azért is itt csupán ezeket fogom fölhozni.

Itt van először is a vadludnak (anas anser ferus, Wilde Gans) mind három faja: a nagy vadlúd, a lilik és a gyöngyvér. Ez utóbbi két faj kisebb a közönséges vadludnál; gágogása élesebb, és sikoltóbb s a „lilik“ szóhoz hasonlít, mind kettőnek vérpiros orra fölött gyöngyfejségű hókája van, tán ezért is nevezték el gyöngyvérnek. A lilik és a gyöngyvér nem itt költ, hanem általános hiedelem szerint, mellyet én saját tapasztalásommal nem tudok támogatni, Lengyelhonban fészkel, miért „lengyel libának“ is híjják. Itt vannak aztán a vadruczának mindeu nemei. Szerintem legjobb ízű húsa van e háromnak: a töke ruczának (anas boschas, Stockente) melly a sok közt legnagyobb;

azután a kendermagos vagy hamvasnak (*anas ferina*, Tafelente) végre a kereze ruczának (*anas strepera*, Schnatter Ente, Ratscherl) mely legkisebb fajú s húsa majdnem olly izletes mint a sárszalonkáé. A fekete-lábu kér ruczák (*A. nigra*) valamint a jegesek (*A. glacialis*) többé kevésbé halizüek. A füttyülő, esörgő, kanálos, pézsmá, tarka, fellegő, bikafejű, erdei, fejér, törpe, fecskefarkú, krik, tükrös, fáczány, kontyos, örvös (*Anas penelope*, *clangula*, *clypeata*, *moschata*, *spectabilis*, *querquedula*, *bucephala*, *arborea*, *albeola*, *minuta*, *acuta*, *crecca*, *nobilis*, *caudata* stb.) számtalan s tán a természetbúvárok által is alig ismert mellék és keresztfajokkal, mind itt látható föl. Miután pedig ennyi sok egynemű faj közt, ezeknek különféle vegyülete is áll elő, képzelhetni, hogy a vadruczának minden válfaját csak kevés és ollyan ember ismerheti, ki folytonosan a rét körül lakik s gyakran van alkalma vadászni. Már maga ezen roppant változatosság is nagy éldeletet nyújt; éveken át lehet itt vadászni s mindig új meg új fajokkal ismerkedik meg az ember. Még ekkor is a leggyakorlottabb vadász sem képes a ruczafajt reptében megismerni, csak mikor az elejtett vadat fölvette, látja hogy valami újat lőtt. Néha öten, vagy hatan sem tudtuk, hogy egy egy ruczának mi a neve, mígnem a pákász utba igazított bennünket a mint tőle telt. Igen érdekes látmány, midőn öt vagy hat jó lövész, kiki másfelé indulva, egy egy füzér vizivadat hoz este a tanyára, s ezeket egymásmellé sorba rakva, az összes társaság szemlé alá veheti. Illyenkor tanulja az ember legkönnyebben a fajokat megkülönböztetni s az ujakat megismerni; minél többfélét lát maga előtt, annál nagyobb ingert kap a vadászat e nemére.

Uszovadak közül többet nem is említek, mert a majd mindig egy helyben uszkáló renyhe szárcsát (*Fulica atra*) nem tartom vadnak s nem szerettem löni soha. A hamvas és fejér gödényt, (*Pelicanus onerotallus*) a fejér, és fekete hattyút (*cyenus albus*, *niger*) csupán a legnagyobb árvizek alkalmával, millyen 1855-ki év tavaszán volt, — vagy ellenkezőleg nagy szárazság után, midőn másutt a víz kiapadt, mint például jelenleg, látja az ember uszkálni maga előtt s ekkor nem nagy bajba kerül egyet kettőt nevezetesség kedvéért elejteni.

Itt vannak végre a vízi és sárszalonkák különböző fajai: a vizivadaknak legnemesbjei. Közöttük legnagyobb s legbecsesb a szélkiáltó, vagy porondlakó szalonka (*Tringa arenaria*, Sandläufer,

Goiser) félláb hosszú kampós orrával, miből olly éles füttyeket bocsát, hogy mérföldekre is elhallani csendes időben. De nem azért legbecsesb, mintha kevés akadna belőle, vagy hogy fogoly nagyságú sültje legjobban izlenék — mert azt tartom, hogy a szalonkák közt épen legrosszabb húsa van s belét sem lehet használni, hanem becses azért, mert igen szép és nemes vad s mert kevés vadásznak jut a szerencse őt kapóra keríteni. A vizivad általában rendkívül vigyázó, de a szélkiáltóhoz e tekintetben nincs fogható; őt csak észrevétlenül lesből, vagy esetleg lehet megejteni, utánjárással hiábán vesződik a legjobb lövész is. A sárszalonkának három fajtát ismerem s úgy hiszem honunkban nincs is több. Mindhárom valamint külsőleg igen hasonlít egymáshoz s csak nagysága által különbözik, úgy mindig együtt, vagy legalább egymás közelében szokott tányázni. A nagy sárszalonka (*Scolopax major*, Mittel-Schnepf) hasonlít az erdei szalonkához, csak hogy ennél kisebb s nesztelenül kél helyéről, nem úgy mint a közönséges sárszalonka (*Scolopax gallinago Moorschneff*) melly keltekor mindig szertyegő vészhangot hallat. Legkisebb a szőrszalonka (*Scolopax galinula*, Haarschnepf) nem nagyobb egy pacsirtánál, semmi hangot nem ad midőn szárnyra kél s andalogva repked tovább. A kevésbő nemes fajok közé tartoznak: a gólyaszalonka (*Charadrius hymantopus*, Strandreuter) ép olyan mint a gólya kised kiadásban, a kardorru (*Recurvirostra avocetta*, Wasserbläser) furkófejű (*Charadrius pluvialis*, Goldregenpfeifer); füttyülő kisebb és nagyobb fajok, és apró homokfutók, mellyek vegyest a tavak szélén futkosnak s nem is szokás rájuk tüzetesen vadászni, hanem esetleg jönnek lövés alá. Meg kell még itt említenem a fekete szalonkát, vagy saskát melly a Sárrétjén hosszú sorvonalakban foltostól hasgatja a léget, de nem tartom nemes vadnak azért, mert bár hányat löttem, mindannyi tetves s roppant halszagu volt.

Ha ki azonfelül szép tollakra akar szert tenni, itt van a rétkirálya a fejr kolcsag (*Ardea garzetta*, Weisse, oder Edel Reiger) az éji kolcsag (*ardea nicticorax* Gemeine Nachtreiger) a páva — és galambkolcsag, a vakvarju, a kék vagy vasfejű és a barna gém (*ardea cinerea*, nigra, Graue, Schwarze Reiger), az elsőnek szárnyatövéből nőnek ama világhírű kolcsag tollak s 30–40 szál füzérekben, mikből azonban csak a legszélsők olly szép hosszúak, a hátára simulnak. A vasfejű gém búbjából egyetlen keskeny vasszinű toll nő, az éji kolcsagnak pedig tar-

kójáról csüng 2—3 fejr keskeny fekete hegyü tollacska, mellyek a kalpagnak, vagy a vadászkalapnak legszebb ékei.

A vizivadnak némellyikét csupán lesből, nagyobb részét azonban utánjárással is lehet megejteni. A vadludakhoz például így szólva kizárólag csak lesből férhetni, nem annyira az esti, mint a hajnali huzáskor. Szintén így kell lesekedni a szélkiáltó, és a fejr kolcsag után. Mindkét esetben, ha fölötte bizonytalan sikerrel a rét szélén ögyelegni nem akarunk, csónakra kell ülnünk s a pákász vezetése alatt minél belebb mennünk a rétbé, hol vad annál bővebben van, minél gyérebbe háborittatik.

Minekelötte azonban ezt tennök, be kell önöknek mutatnom a „Pákászt“ a Sarrétnek ezen sajátzerü s másutt e néven nem ismert lakóját. Ezen eredeti egyéniség ránk nézve a legnagyobb jelentőségü, nélküle a vizivadászatnál vajmi kevésre mehetünk.

„Pákászoknak“ a sarréti tösgyökeres magyar nép azon embereket nevezi, kik folytonosan a réten, és a rétből élnek. A pákász se nem szánt se nem vet, se napszámba nem jár, hanem a kész után nyúl, vagy is „pákászodik.“ Az elnevezés hihetőleg a már elavult „pák“ gyökszöböl ered, melly csupán származataiban s tán néhány családi nevekben él és koncot vagy zsákmányt jelcnt. A pákász valóban mint valamelly pák o s z eb, szünet nélkül koncot keres a réten, s minden zsákmányon mit magának itt kilesett, mohón kap. Ó az egész 15—20 □ mértföldnyi Sarrétnek korlátlan ura s birlalója, de egyszersmind nemtöje, ki nélkül e roppant vadfészket ránk nézve elveszettnek kellene tartanunk. Foglalkozásaiban annyi a változatosság, hogy öt valóságos lángésznek tartja a közönséges földmivelő, mert ő nemcsak mindenbe kap, de valósággal mindenhez ért is. Ó valóságos sportsman a parasztok között, mert ő sajátképen nem dolgozik, hanem játszva s kedvtöltve végzi teendőit. Vétéreit, vészeit és varsait kirakja minden irányban, azokba halat, csikot, pusztá kézzel nádalyt s nagy bosszuságára rákot fog, melly utöbbi állatról úgy van meggyözödde, hogy az Isten nem teremtette ételnek, miért is „féreg“nek nevezi s nagy méreggel hányja ki a fogöböl. Mindennemü vizivad után lesekedik s ha nincs neki löfegyvere, csapófát és tört vet neki; a vadludak, vadruczák, szárcsák és libuczok fészkeiböl a fris tojást ezrével szedi, apró vad libát fogdos, melly aztán a gazdasszony keze alatt megszeliidül; kolcsag, vakvarju s vasgémtoilat szedeget; megbizásból mindennemü vi-

zimadarak tojásait gyűjtögeti a nemzeti muzeum s a kedvelők számára, bár semmikép nem tudja elgondolni, hogy az urak mit csinálnak ezen sok haszontalan tojás héjaival! Gyékényből csinos kaskát, s köpükét köt minden kigondolható használatra; nádból vészt, vétret, és varsát, vagy esikkast készít, hálót köt; nádat, gyékényt, és sást vág s kévékbe gyűjt; a rétbe nyaralóra csapott szarvasmarhát, juhot, leginkább pedig sertést a porondokon őrzi, de csak úgy, hogy minden két három hétben egyszer, s akkor is ha épen eszébe jut, megnézi, hogy nincs e több hja az idegen lábas jószágnak mintsem maga is szeretné? s ha van — hát „ő nem tehet róla.“ A pákász végre kis sajkájával fentartja a sárréti helységek közt a közlekedést éjjel és nappal, a vadásznak biztos kalauzul szolgál; utast és szegény legényt vagy vásárra járó népet szállít merre s mint parancsolják. Végre az is megesik, hogy a lopott jószágra oly „gazt talál vetni“, hogy az országnak minden hatósága se tud rá akadni. No de ha bíró uram az ilyen sportról szelet kap, a szegény pákászt a városban lakásra szorítják, mitől ő aztán jobban irtózik mint a haláltól, minden esetre jobban mint a ráktól! A pákász ép oly ősegerszerű, vadregényes, és szilaj életet él a lápok közepette, mint a texasi prairinken, vagy a Rocky Mountains közelében letelepült squatter és backwoodman, kiknek életmódjáról Cooper, Sealsfield s mások egész könyveket irtak.

A mi pákászuokról merem állítani hogy ép oly eredeti, és sajátos jelleggel bíró egyéniség, mint bármelly „Nathan the squatterregulator“, vagy „Redskinslayer“; bizony megérdemli, hogy közelebről megismerjük! Ő is mint amerikai létrokona, egész életét a rengeteg nádasokban s a feneketlen lápok közt, a porond szigeten épített nyomorú nádkunyhóban tölti, majd mindig magában jár s hétszámra sem találkozik emberrel, kivel egykét szót válthatna. Ennél fogva oly hallgatag és mogorva, mint ama nádtő, mellyhez sajkáját köté. Ha megszólal is, feleletei oly elharapott rövidék, s a szó oly nehezen jó ki a száján, hogy az ember szinte látja, milly nehezen esik neki a beszéd. És mintha minden tehetsége szeméi s füleibe szállott volna, mindkettő oly rendkívül éles, mint bármelly vadmadáré, mellynek természetét szinte magára ölté. Még mi csak apró fekete pontokat látunk a légkörben, oly távol van hozzánk a vadmadár: a pákász már egész biztossággal megmondja, hogy nagy vadlúd, gyöngyvér, kanálos gém, vagy vadrucza közeledik! Ő legjobban tudja, mellyik vad milly alaku falkában, körülbelől hányad magával, honnét s hová szokott

röpülni. És ki értene jobban a vízimadarak nyelvén mint ő, ki éjjel nappal hallgatja titkos társalgásukat? Annyi mindenféle hangot hallani itt, olly meglepő idegenül szólal meg egy egy vadmadár a sok közül: a pákász egyszerre megmondja, hogy minő szárnyas állat s miért szólalt meg! Valóban ezen állatoknak természetét s különböző érzelmkifejezéseit ő jobban ismeri, mint bármelly szaktudós. A madarak közt legjobban szereti mégis a fejer kolcsagot. Ebbe a szó teljes értelmében szerelmes, legfőbb vágya egykettőnek megejtése s még éjjel is kolcsagról álmodik; hajdan mint mondja sok pénzt kapott tolláért Kostyál Ádám urtól s nem tudja mire vélni, hogy ezen ur most egészen megfeledkezett róla. Ezen kedvencz madaráról ő gyakran s mindig a harmadik személyben, illynemű szakadozott monologban szokott emlékezni a vendég előtt: „ő“ legszebb madár a réten! ő vigyáz magára! ő fejer mint a hó! ő tiszta! ő ragyogó mint a nap! őt a sas se meri bántani!“; az „ő“ nála kizárólag kolcsagot jelent. Szép tollait töben összekötvén, egy átfúrt vastag nádcsőbe rázza, s a madár hátán se maradnak sértetlenebb épebb állapotban, mint ezen a pákász által kigondolt egyszerű tokban. Általában a pákász fölötté leleményes szükségei kielégítésében, miben senki segítségére nem szorul. Mindent a természettől és saját tapasztalása után tanult; igen kevésre van szüksége hogy megélhessen, s mint látni fogjuk, az egyszerű rendkívül szurtos rozsz öltözéket mi rajta van kivéve, mindene a rétből kerül ki. Kitartása bámulatos, daczol az időjárás minden viszontagságaival, éhen szomjan, főtől talpig lucskosan fázik és sül eleget, vadludak, vagy kolcsagok utáni lestében egész napokon át hasant elfekszik, nem érvén be azzal, hogy egy két vadra löhet, hanem kidölt szemekkel azon pillanatot lesvén ki, midőn egy lövésre vagy mint ő mondja egy töltéssét legalább három libát s vagy tíz ruczát ejtethet meg. Fenállva csónakjában azt egész napon át hajtja a réten ernyedetlenül. Fegyverengedélyét haszert tehet rá nagyobbra becsüli két lónál; a löpornál kedvesebb ajándokot, a szolgabírónál nagyobb urat nem ismer, vendégszerető s emberséget is tud, mert urak előtt kalapját leveszi s ha őket kunyhójában késsel vagy kanállal kínálja, ezt előbb nagy idommal gatyaszára rojtjához törli, bár vagy tizennégy nap óta nem vett tisztát — s felső ruhája olly szurtos mint bármelly czigányé!

Minden sárréti helységnek van tíz hús s a nagyobbaknak több pákásza is s az egész Rétségen néhány százra megyen számuk. Püspökla-

dány vidékén legnagyobb hirre kapott Rohodi Sándor nevű pákász, kivel én is rendszeresen vadászni szoktam volt. Jelentőségénél fogva s mert a püspökladányi pákászok, vagy 25 csónak tulajdonosai, mintegy fejöknék ismerik, én öt „Commodore Rohodi“ czimmal tisztelém meg, melly elnevezés ellen azonban ő azon „alássan istállással“ szavatkozott, hogy ő nem „komondor“!

(Vége követk.)

Aradi lóversenyek sorozata.

October 24 és 25 1858.

Jutézók : b. Simonyi Lajos, Csernovits Péter, b. Atzél Lajos, Tóth Lajos, Bánhidy Antal. **Pályabírák** : Bohus János, gr. Almásy Kálmán, Návay Tamás. **Teherre ügyelők** : b. Atzél István, Biró Kálmán. **Indítók** : Csernovits Arzén, Bohus Zsig. **Pályarendező** : Markovits Mór.

Aláírni és nevezni lehet Popovits Zsigmond ügyvéd urnál Aradon Uri utzában.

ELSŐ NAP.

I. Pony verseny.

1 mf. tét 5 p. fr. f. v. f. futhat minden ló, melly nem nagyobb mint 14¼ mark. Nevezés verseny előtt fél órával. —

II. Császári díj.

100 db. es. k. arany 2 mf. tét 25 pft. 10 pft. bánat. Futhat a birodalomban nevelt minden mén vagy kanca. Teher: 3 éves 120 font; 4 éves 125 font; 5 éves 130 font; idősb 135 font; mén 3 fonttal többet, telivér még 7 fonttal többet, ló melly bármelley pályán megjelent 5 fonttal, melly nyert még 5 fonttal többet, a 2-ik ló kettős tételt nyer vissza. Aláírás és nevezés oct. 1-ig.

III. Bohus díj.

Tiszteletbeli díj, adja Bohus János úr. 1 mf. 50 pft. tét f. v. f. futhat minden ló. Teher 150 font; telivér 10 fonttal többet mén 3 fonttal többet, melly azelőtti évben vadászott 5 fonttal kevesebbet, mellyet tulajdonosa lovagol még 5 fonttal kevesebbet. Aláírás és nevezés oct. 1-ig.

IV. Pezsgő díj.

Gátverseny 1 mf. három 2½ lábnyi magas gáttal. Tét 5 pft. 10 pft. bánat. Futhat minden ló, melly aradi versenytág tulajdona. Teher mint az asszonysági díjban. Urlovasok színeikben. A nyertes tartozik a társaságot a versenynapi ebédnél pezsgővel megvendégelni. Aláírás és nevezés oct. 23-ig.

V. Akadály verseny.

2 mf. 10 ugrás. Tiszteletdíj a tétélekből véve. Tét 20 pft. fele bánat. Futhat minden ló, melly aradi versenytág tulajdona. Teher: 4 éves 125 font; 5 éves 130; idősb 135 font; mén 3 fonttal többet, külföldön nevelt 5 fonttal többet, Angliában nevelt 5 fonttal többet, -- telivér még 5 fonttal többet. Aláírás és nevezési verseny előtt 8 nappal. —

MÁSODIK NAP.

I. Tétverseny.

1 mfl. tét 20 pft. fele bánat, honunkban nevelt 4 éves félvér lovakra: az aláíró kötelezi magát öt egymás után következő évekre, u. m. 857. 58. 59. 60, és 61-re ki csak egy évre ir alá 50 pfr. tételt fizet. Teher: 120 font; mén 3 fonttal több, melly ló ez évben bármely pályán megjelent, az aradi pályát kivéve, 5 fonttal több, melly nyert még 5 fonttal több. Aláírás és nevezés oct. 1-ig.

II. Asszonysági díj.

Tisztelet díj, több asszonyság által ajánlva. 3 mfl. tét 20 pft. fele bánat. Futhat minden ló, melly aradi vadásztagnak tulajdona, és 857—858-ban magyarhoni kopók után vadászott. Teher 5 éves 125 font; idősb 130 font; mén 3 fonttal több, külföldön nevelt 5 fonttal több, Angliában nevelt 5 fonttal több. — telivér még 10 fonttal több. Urlovasok színeikben. Tétel és bánat az első és második ló között megosztandó, a 3-ik ló tételét menti, öt induló esetében. Aláírás és nevezés oct. 1-ig.

III. Elegyverseny.

1 mfl. tét 50 pft. fele bánat: futhat minden ló melly aradi vadásztág tulajdona. 3 éves 98 font; 4 éves 105 font; 5 éves 110 font; idősb 115 font; külföldön nevelt 5 font, Angliában nevelt 5 font, telivér 10 fonttal többet. Urlovasok színeikben. Aláírás és nevezés oct. 1-ig.

IV. Mezei gazdák versenye.

50 pft. díj az első lónak, 10 pft. a másodiknak. Futhat magyarországi mezei gazda nevelte ló, hátán mezei gazdával, nyereg nélkül. Egyszer a pálya körül 1 ang. mfl. az az 848 öl. Bejelentés a futás előtt félórával.

V. Akadály verseny.

Tiszteletdíj Blaskovits Istvántól. 2 mfl. 10 ugrás. Tét 20 frt. fele bánat. Futhat minden vadász ló, melly az aradi vadásztársulat tagjának tulajdona, és a verseny előtt kopók után Magyar- és Erdélyhonban vadászott. Teher 4 éves 125 font; 5 éves 130 font; idősb 135; mén 3 fonttal több, külföldön nevelt 5, Angliában nevelt 5 font. — telivér 5 fonttal többet. Tét és bánat az első és második ló közt megosztandó. Urlovasok színeikben. Aláírás és nevezés a futás előtt 8 nappal.

Lóversenyek Angliában.

Epsom.

Kevés napján az évnek lesik olly aggodva a légmérő állását Angliában, mint a Derby és az Oaks versenyek nagy napjain. Ez idén, daczára az erős szélnek, olly kedvező volt az idő, minőre régem lékeznek. A Derbynapon, május 19-én délelőtti 11 órakor esett zápor elverte a port, melly azonban visszatéret ismét elég nagy volt; (tout comme chez nous.) A nevezetes két verseny győzteseit már előbb jelentők s ha most azt tesszük hozzá, hogy a Derbyre Toxophilite (10—3 ellen) volt a határozott kedvencz, utána pedig Eclipse és Ethiopian (7—1 ellen és 9—1 ellen) jött s csak úgy következett Beadsman, mellyre valamint Fitz-Rolandra is 10-et 1 ellen fogadtak — továbbá, hogy az Oaksra Gildermire-ban öszpontosúlt a bizalom s némelyeknél még Sunbeam és Proud Preston Peg is kedvenczebb volt a győztes Governess-nél — ezeket most röviden feljegyezve láthatjuk, hogy a két nagy nap ismét nem a kedvenczek napja lön s hogy minden előre következtetett valószínűséget feldöntve, újra „a gyep dicső bizonytalansága“ uralkodott — Térhiány miatt itt csak az említett két verseny részleteit adhatjuk s ezek közül is elhagyjuk azokat, mellyek — a versenyter topographiájának ismeretét feltételezván — épen nem általános érdekiek.

Szerda, május 19. — Megújított Derby-tétverseny, tét 50 sovereign, fele bánat. Futhat 3 éves ló. Teher: ménre 8 stone és 7 font, kanczára 8 stone és 2 font; a második ló 100 sov. nyer a tétösszből; a győztes 100 sov. fizet a rendőrségi és gyepeköltségekre és 50 ov. a bírónak. Távolság 1½ mfld. 200 aláíró.

Sir J. Hawley p. m. Beadsman ap. Weatherbit any. Mendicant . . . Wells	1
Lord Derby p. m. Toxophilite ap. Longbow	Flatman 2
Mr Harrison p. m. The Hadji ap. Faugh a-Ballagh	Aldcroft 3
Mr Howard p. m. Eclipse ap. Orlando	Fordham 4
Mr Crawford p. m. Vast Langdon ap. Jericho	Hughes 5
Sir J. Hawley sga m. Fitz-Roland ap. Orlando	Templeman 6

A többi 17 futó, mellyet sem a bíró, sem a reporter nem helyezett, következő: The Happy Land, Sedbury, Carmel, Pelissier, Dumfries, Jordan, Phisician, Longrange, Ditto, Harry Stanley, King of Sardinia, Bay Middleton-esikő, Deceiyer, Ethiopian, Kelpie, Ancient Briton, Brother to Bird on the Wing.

A lehető legjobb indulás után vezetni Eclipse kezdett, a vezetést később Phisician vette át s a pálya felén Toxophilite a 7-ik, Beadsman pedig a 12-ik helyen ment. A határozlop előtt Eclipse és Toxophilite a futók élére ment fel, nyomban követve Beadsmantól, melly minden lépten gyorsitva haladását, egy lóhosszal könnyen nyert; Toxophilite két lóhosszal vivta ki a második helyet The Hadji előtt; utána négy lóhosszal Eclipse jött; East-Langdon roszt 5-ik, Fitz-Roland 6-ik. Idő: 2 p. 54 mp. Tiszta nyeremény 5400 f. st. ezenkívül azonban Sir Joseph Hawley Beadsmanre tett fogadásaiban 50,000 font sterlinget nyert. Little kapitány, ki szintén e lóra fogadott, hasonlóképp nagy összeget nyert.

A verseny lefolyása és eredménye nagy meglepetést szült. Beadsmant alig

jósolhatta valaki győztesül s még kevésbé hihette, hogy közte és Eclipse közt olly nagy távolság szakadjon, miután e két ló a newmarketi gyepegy versenyében derékfutással érkezett be együtt. Toxophilite nem felelt meg a várakozásnak; ép úgy, mint apjában, nincs benne kitartó erő; ezenkívül némelyek a kitért Flatman jockeynek is tesznek szemrehányást, hogy ez alkalommal nem használta fel ismert jeles lovaglási tehetségét, miután két ízben is felhívta lovát, mi a kellő perczen a kellő erő kifejtést hátrálhatta. Az időt illetőleg: Blink Bonny taval 9 mperczel gyorsabban futotta meg a tért.

Beadsman sötétpej mén, 15 m. 2 $\frac{1}{2}$ h. Szép hajlásu nyakán gyönyörű főt hord, mellynek fülei azonban kissé hosszúak. Szügye, lapoczkái erősek, izmai aczélosak, de csontozata nem rendkívül erős s a lényeg is kevesebb rajta, mint Derby-lovon rendszeren látható. Járása, bármilly menetben, szép; vékony dereka miatt a lóismerők Fitz-Rolandban (istálló társában) több bizalmat helyeztek, bár tulajdonosa váltig mondá, hogy ezt Beadsman mindig megveri. A most nevezett győztes taval Goodwoodon két ízben siker nélkül futott, az idén pedig Newmarketen két ízben nyert s még négy versenyre van aláírva.

Péntek, május 21. — Megújított Oaks-tét verseny; tét 50 sov. fele bánat, három éves kanczák számára. Teher: 8 stone és 7 font. 1 $\frac{1}{2}$ mfl. A 2-ik ló 100 sov. kap, a győztes 100 sov. fizet a rendőrségi és gyepeköltségre, 30 sov. pedig a bírónak. 152 aláíró.

Mr Gratwicke sga Governess ap. Chatham Ashmall . . . 1—1
Harcourt admirál sp. Gildermire ap. Flying Dutchman . . . Aldcroft . . . 1—2

A többi 11 futó: Tunstall Maid, Proud Preston Peg, Target, Perfection, Sunbeam, Rose de Florence, Chanoinesse, Princess Royal, Botany, My Niece, és La Fille du Régiment.

Három óra után 10 perczel történt a sikerült indulás, eleinte Chanoinesse de nem sokára Gildermire vezetése alatt, melly két hosszal előre ment s közte és Governess közt még 4 ló volt; ezeket Governess egyenként elhagyván, a második fordulónál már csak Gildermire ment előtte, a határoszlopnál pedig ezt is utólérte s derékfutással haladva olly egyszerre ért vele a nyerpont elé, hogy a bíró új döntő futást — mi az Oaksban első eset — volt rendelni kénytelen. E kettő után lóhossznyira Tunstall Maid, ez után négy lóhossznyira Sunbeam és Princess Royal jött; az elszört többit nagy közök választák el egymástól. Idő: 2 p. 54 mp.

Döntő futás: Az eleinte aránylag lassú menet a versenytér közepén gyorsá változott; a komoly versenyzés azonban csak a határoszlopnál kezdődött, honnan ismét olly derékfutással közeledtek, hogy lehetlen volt tudni, mellyik lesz a nyertes; a nyerpont előtt néhány öllel azonban Governess előre szökelt s három negyed hosszával nyert. Idő: 2 p. 56 mp. Tiszta nyeremény: 3975 f. st.

Governess taval, mint két éves, egy versenyben — az idén pedig a newmarketi ezer guinea-versenyben volt győztes; nevezve van még öt versenyre, mellyek közt van a doncasteri St. Leger is 138 aláíróval.

Ascot.

Ascot a divatvilág gyepe s a billikomversenyek tere. A királyné, ki többnyire el szokott jönni e versenyre, ez idén nem jelenhetett meg s nem volt tanuja a futásnak, melly ő Felsége billikomáért az első napot (junius 1-e) érdekessé tette. E verseny feltételei minden nevezetesebb díj nyertesére, sőt még a Derby, Oaks vagy St. Legerben 2-ik lovakra is tehernövelést szabván, így történt, hogy a tavali leggyakrabbi nyertes, (87-szer indult és 54-szer nyert), az 5 éves Fisherman 24 fonttal vitt többet mint a 3 éves Sedbury s hogy e nagy teherkülönbség miatt ez utóbbi lón egy nyakkal győztes Fisherman ellen, melly azonban 48 órával később az ascoti díjak legnevezetesebbikét nagy hírtű lovak ellen nyervén el, a „Field“ czimű angol sportlapban Anglia jelenlegi legjobb versenylovának lón kijelentve, oly hitelt, hogy egyenlő teherrel akár Beadsmant, akár Eclipsset megverné. E verseny részletei következők:

Aranymillikom (The Gold Cup) 200 sovereignnel. Tét 20 sov. a 2-ik lóé 50 sov. 2 $\frac{1}{2}$ mfl. 22 aláírás.

Mr Starkey Fisherman Herontól 5é. 9 st.	Wells	1
Mr Howard Arsenal 4é 8 st. 5 f.	Fordham	2
Harcourt adm. Gildermire 3é. 6 st. 7 f.	Bullock	3
Mr Nichol Warlock 5é. 9 st.	Day	4
Mr Merry Sunbeam 3é. 6 st. 7 f.	Bray	5
Mr Barber Commotion 4é. 8 st. 5 f.	Flatman	6
Mr Saxon Princess Royal 3é. 6 st. 7 f.	Truck	7

Princess Royal legalább harminez lóhosszal előre, vezetett, de a pálya felét elérve fokónként hátrább és hátrább esett; Fisherman ellenben sokáig az utolsó között volt s csak az egyenes vonalon hatolt fel Arsenal mellé, melly a vezetést átvevén, ezt megtartani is iparkodott, de hasztalan, mert Fisherman másfél lóhosszal előzte meg a nyerpont előtt. Wells jockeynek ez úttal is jól sikerült beváro rendszere. Idő: 4 p. 42 mp.

Az ascoti harmadik nevezetesebb verseny The Royal Hunt Cup (királyi vadászbillikom) 28 futót hozott a gyepre. E tiszteletdíj értéke 200 sov. s ezen kívül 100 sov. készpénz. Tét 10 sov. távolság 1 mfl. 15 aláíró. Első ló Hesperithusa Hesperustól, 3é. tulajd. Mr. Eartwood. Két lóhosszal könnyen és ügyesen nyert Kestrel, Scribbler, Tricolor, Saunterer, Cotswold s több elismert jelességű ló ellen.

A doncasteri St. Legerre (sept. 14) kiváló kedvencek: Toxophilite, mint második ló a Derbyben és Governess az Oaks nyertese. A „Field“ azonban figyelmeztet, hogy még azért, mert Toxophilite az epsomi gyepen Fitz-Rolandot és Eclipsset megelőzte, doncasteri győzelmére következtetni nem lehet. Itt a távolság egy negyed mértfölddel s még valamivel több mint a Derbyre volt s ha Tox már a másfél mértföldet is megsokallta, az $\frac{1}{4}$ ráadást aligha fogja jó szívvvel venni. Ezenkívül Sir J. Hawley Beadsmannel akart nyerni s másik lova Fitz-Roland csak ennek kedvéért futott, valamiut Eclipse is csak Sedburynek csinálta a versenyt, melly utóbbi (mindkettőnek Mr. Howard levén tulajdonosa) volt nyerőül kijelölve.

Alig végződött az idei Derby, már is megkezdődött a speculatio és fogadás a jövő évre. Angliában számos levén a két éves lovak versenye, természetes, hogy ezek kitünőbb nyertesei vannak az 1859-ki Derby kedvencei gyanánt kiszemelve. Első helyen áll ezek közt most Mr. Parr Merryma n-je (ap. Hobbie Noble), melly Bathban nyert sikerét az epsomi Woodcote Stakesben új győzelemmel tetézte. Fogadások történtek továbbá a következő két évesekre: Musjid, Crafton, Viking, Mutineer, Phantom, West-Australian esikó, Brother to Sydney, Birdbolt, Antonio s többekre; ezek közül még csak báró Rothschild lovát North Lincolnnt említjük, melly az epsomi és ascoti gyepen egy egy versenyt nyert. E lóról némellyek azt tartják, hogy „The West“ kora óta nem létezett hozzá fogható. Pedig egy egészen közönséges lótól Pyladestől származik, anyját Cherokeeet egy lelkész 25 font st. vette meg. North Lincolnért mostani tulajdonosa 50 fontot adott s epsomi győzelme után 400-ért nem akart tőle megválni.

A hamptoni versenyek közül csak egy handicapot (úrlovarek) említünk, mellyben öt futó közt gróf Batthyány 6é. Vulcan lova (Veloxtól) lón egy nyakkal győztes. Lovagolta tulajdonosa.

Mr Rarey.

A pesti lóversenyek harmadik napján Mr Rarey amerikai lószelidítő megbizottja Mr Robinson látogatá meg e lapok szerkesztőségét olly felszólítással, hogy miután Mr Rarey 250 biztosító aláírásnak Bécsben és Pesten össze gyűlése esetére julius hó közepén e két városba jönni, lószelidítési modorának próbáit adni s az aláírottakat titkába avatni szándékozik: nem volnánk-e hajlandók a minden egyes aláíró által előre leteendő 105 pftot részére elfogadni?

Mr Robinsonnak adott válaszuk nem volt nagyon biztató. Először is, sajnálatunkat fejezők ki a felett, hogy Mr Rarey ép olly időszakra tervezi Bécsbe s Pestre jövetelét, melly alatt mind a két város de kiváltkép Pest nélküli azok jelenlétét, kiket titka leginkább érdekelhetne s kiknek e titokba avattatás kedvéért Pestre feljönni aligha lenne kedvük. Ezen ok úgy látszik hatott, mert — mint alább látható — Mr Robinson a 250 aláírás össze gyűlése határidejéül később három hónapot tűzött ki, s így Mr Rarey september vagy octóber hóban is kész Pestre lerándulni.

Hivatkoztunk továbbá a jelen pénzsűk világra, mellyben egy órai leczkéért aligha sokallani nem fogják a 105 pftot s kétségünket nyilvánítók arra nézve is, vajjon találkozik e városunkban (melly korán sem Páris vagy London) vagy ennek közelebb vidékén több olly természetű makacs vad ló, mellyek megszelidítésével Mr Rarey tanúságát adhatná híresztelt mesterségének?

Mr Robinson e kétségeink fölé emelkedett bizalommal főnebbi kívánságát is-

mélt s erre lapjaink szerkesztősége megígérte, hogy az e célra vállalkozó aláíróktól az aláírási 105 pftot Mr Rarey részére elfogadni s őt az eredményről értesíteni fogja.

Rarey úr megbízottja e válasszal tőlünk s pár nap múlva városunkból is távoztván, hozzá többé nem volt szerencsénk; négy öt nap múlva azonban Heckenast G. úr nyomdájából esomó hirdetemény érkezett hozzánk, Mr Robinson egy levelével mellyben e hirdetemények terjesztésére kért fel.

E terjesztésre két út állt előttünk; vagy kiosztatni az érdeklött közönség közt, mit azonban — a versenyek bevégezve s a közönség már elszéledve lévén — többé nem tehattünk; vagy lapjainkhoz mellékelni azokat, mit ismét tenni nem akartunk, mert a német nyelven nyomtatott hirdetemények nem lapjaink magyar előfizetőinek valók. Mr Robinson csak angolul beszélvén, meglehet hogy nem is tudta, a neki idegen nyelvek mellyikén nyomják hirdeteményeit; mert annak nem tudását, hogy Magyarországon van, fel nem tehetjük róla, miután hozzánk írt levelében a többi közt panaszosan említi, hogy első kísérlete nem siker, és fogadtatása nem olyan, minőre egy amerikai számolhatna Magyarországon, „an American could expect in Hungary.“

Nem képzelhetjük, minő fogadtatásra számolt nálunk Rarey úr megbízottja, nehogy azonban még azt is panaszolhassa, miszerint a világot véka alá rejtjük, másrészt, miután csakugyan lehetnek okulni kívánó aláírók, ezennel fordításban közöljük Mr Rarey felhívásának és feltételeinek szövegét, melly e lapokban mint szakmányhoz tartozó ügy is helyet foglalhat:

Mr Rarey lószelidítő ereje

mellyel a legvadabb lovakat is megszelidíti, idomitja s kevés nap alatt bármelly használatra alkalmasakká teszi.

E módszert több szakértő férfit, kikkel Mr Rarey titkát közölte, Anglia királynője ő felsége, a kir. család több tagja s a windsori és pimlicoi kir. istállók személyzete — hitelesíti; e módszer több ízben lőn alkalmazva a párisi francia Tattersalls-ben s Wellington herezeg londoni istállóiban.

Egy órai oktatás elégséges.

E módszer megtanulására az aláírás 1858. jun. 9-étől nyitva áll, Bécsben J. H. Stametz és Comp. bankár uraknál, Pesten Bérczy Károly lovaregyleti titkár úrnál.

Az aláírás fő feltételei:

1) Az aláírási összeg 105 pft s kész pénzben előlegesen Bérczy Károly úrnál teendő le.

2) Mr Rarey Pestre jövend, mihelyt a pesti és bécsi aláírási iveken 250 aláírás gyűl össze — s az aláírók első részét 10 nap alatt titkába avatja s erre megtanítja.

3) Ha három hónap alatt 250 aláírás nem gyűl össze, Mr Rarey nem fog e városba jönni s ekkor az aláírók Bérczy Károly úrnál letett pénzeiket minden levonás nélkül egészen visszakapják.

4) Az oktatás helyét és idejét a hírlapok — s minden egyes aláírónak külön levelek fogják jelenteni.

5) Rarey titkába csak az aláírók lesznek beavatva, kik előbb kötelezik magukat, hogy annak tovább közléséből és alkalmazásából tizletet nem csinálnak.

6) Aláírni lehet, az aláírási összegnek bérmentes beküldésével, Bérezy Károly úrnál Pest Servita tér 3. sz.

Az aláírás Ausztriában Császár Ő Felsege legmagasabb engedelmével és kezézésével történik.

(Következik felsorolása azon magas személyeknek, kik külföldön Mr Rarey ivoit aláírásukkal tisztelték meg, mint : a porosz herceg s a kir. család több tagja, a belga király, a brabanti herceg s a flandriai gróf; Angliában a királyné, hercegférje, György szászherceg, a walesi herceg, Alice hercegnő stb. kik Mr Rarey szelidítési módszerének a windsor-castlei lovardában tanúi voltak.)

Bizonyítvány-kivonatok :

„Felhivatván, vizsgálók meg legtüzetesebben s minden részleteiben Mr Rarey lószelidítési módszerét, azt tapasztaltuk, hogy e módszer igen nagy hatalmat ad az embernek a ló felett, bármilly használatra legyen is ez szánva s hogy delejesség, orvosság vagy bármilly szer alkalmazása nélkül hat.

„Mr Rarey módszere ezenkívül gyakorlati téren rendkívül hasznos minden lótulajdonosra, kiváltkép lótenyésztőkre nézve s a ló egészségét, erejét vagy bátorságát legkevésbé sem támadja meg. Mi azt a legegyszerűbb s legokoszerűbb elvekre alapítottnak találjuk.

„Aláírva : Fleury tábornok, a császár fő lovászmestere ; Daumas tábornok, az algiri ügyek igazgatója ; báró De Pierres ; Mackenzie Grieves ; gr. Olympe Aguado.“

L. Napoleon ő felsége, miután az amerikai Rarey módszeréről értesítést vett, nevét 2000 frankkal az aláírási ivbe iktatta.

Moniteur, mart. 10. 1858.

A mart. 11-ki határozat s a birodalmi ménesek igazgatójának felterjesztése folytán — a közmunka- és kereskedelmi miniszter 25 aláírást (6250 fr.) iktatott Mr Rarey ivébe. E módszer titka, mihelyt ez nyilvánosságra kerül, minden ménesben sikerrel alkalmazható lesz.

Moniteur mart. 12, 1858.

Mr Rarey módszere jelességének legújabb tanúsága a Cruiser megszelidítése. Erről lord Dorchester következő két levele tanúskodik :

Greyvell april 5. 1858.

Cruisert Venison kanca 1852-ben ellette nálam. Már igen fiatal csikó korában gonosz és nehezen kezelhető volt. Minden alkalommal szeszélyesnek mutatkozott. Midőn Daneburgból ide hozták, letérdelt s fogaival a gyepet harapta fel. Egy

izben fejével a falnak vetve meg magát, iszonyúan rugdalózott s 10 perczig kitartó vad nyerítést hallatott. 1855-ben a raweliffei lótenyésztő társulat vette át, de nem sokára visszahozta, mert a reá való felügyelet veszéllyel járt. A raweliffei ménes igazgatója szerint volt idő, midőn napokon át senkit sem engedett istállójához közeledni, egy izben pedig egy hüvelykujnyi vastagságú rácsot harapott át. Ha Mr Rarey e lovat megszelidíteni bírja, akkor meg vagyok győződve, hogy mesterségének többet egyetlen egy sem állhat ellent.

Dorchester.

Greyvell april 7. 1858

Miután Mr Rareytól a lószelidítés mesterségéből oktatást vettem, nagy örömmel csatolom bizonyítványomat a többihez. Kitünő ama csodálatos könnyűség, mellyel ő bármilly természetű vagy korú lovat megszelidít, még pedig anélkül, hogy ez az emberre vagy lóra nézve veszéllyel járna, vagy az utóbbira nézve hátrányos volna. Mr Rarey nálam létekor először is egy egészen vad kétéves csikó kanczát fél óra alatt egészen megszelidített, hátára ült, esernyőt terjesztett ki és húzott össze, dobolt stb. a hátán. Azután Cruisert vette elő s három óra múlva hátára ült és utána én is. Már három év óta nem tilhetett rá senki. Oly gonosz volt, hogy mindig szájkosarat kellett viselnie; vakarásáról vagy keféléséről szó sem lehetett. — Következő nap Rarey úr Londonba ment s Cruisert egy nyílt szekér hátuljához kötve vitte magával.

Dorchester.

Eddig tart a hirdetmény szövege, mellyet Mr Robinson néhány száz példányban lakásunkra küldött s mellyben esekélységünket Mr Rarey pesti bizományosává kinevezni sziveskedett. Félig meddig tudtunk nélkül jutván e hivatalba, annak legalább e jelentés nyilvánosságra hozásával megfélelni ohajtottunk, hozzá csatolván még néhány példát az amerikai lószelidítő mesterségéről, mint azt épen most a londoni „Sporting Magazin“ utolsó füzetében olvassuk:

„Május 3-án a Round House (Rarey mutatóhelye) zsúfolva volt s mi az amerikai ott találtuk az egészen kezére járó megszelidült Cruiserrel. Az előki székben Mr Pierrepont, jobbján lord Zetland ült, később lord Carlisle és Mr Ten Broek is benézett. Jelen volt még lord Rederdale és Miss Gilbert, egész tömegében a lordoknak, bankároknak, baroneteknek, katonatiszteknek és tőkepenzeseknek. — Az első két tárgyalás nem volt rendkívül érdekes; ezekután Mr Hemans kérte fel Mr Rareyt, tenne próbát szilaj kanczájával. Egy szalmaszállal való érintésre két hátsó lábával s vadan nyerítve rúgott fel ez, Rarey pedig munkához fogott s fél óra múlva a nyugodtan álló kancza lábai közt bujkált, minden oldalról veregette s hátára ült.

Kedden lord Raglan fehér arab lovát vezették elő, azután Fitzmaurice ezredes szilaj pej kanczáját. Ez utóbbinak tulajdonosa 10 guineában fogadott, hogy lova a dobszót soha sem fogja hátán megtűrni s elveszté a fogadást, mert Mr Rarey félóra múlva a ló hátán dobolva nyargalt be. Fitzmaurice ezredes bevallá, hogy e félóra alatt többet tanult, mint 25 évi szolgálata alatt a lovasságnál.

Szerdán Rarey úr Cruiseren lovagolt elé, de e ló már elveszté érdekét, mert bárányszelid, mesterének egy szavára lefekszik s ezzel a szalmán kis macska módra játszik. — Bevezették Mr Gurney bankár 4 éves telivérét, mely nyergét fogaival szokta letépni, minden bánásmódot visszautasít s ma is egy kocsit zúzott darabokra. 45 perc múlva hátán ült Rarey s pár nap múlva tulajdonosa is.

A következő hét elején a „Zoological Gardens“ból egy zebrát hoztak vaskalitikában, mint valami vad állatot. Borzasztó dühös lény ez; biztosság végett folyvást egy sodrófaszerű fadarab van szájába felkötve s úgy látszik, mintha mi sem gyakorolhatna hatást makacs fejére. A néző közönség közt volt ez alkalommal Beaufort herceg és hercegné, Lord Southampton és Mr Thakeray, ki egy eléadásról sem marad el. Mr Rarey hat lecke alatt megszelídíteni remélte a zebrát s ez — mint későbbi napi lapokból értesülünk — sikerült is neki.

Lóverseny-határnapok:

K o l o z s v á r, j u l. 26 és 27.

P a r d u b i t z, o c t. 8 és 9.

S z.-F e j é r v á r, a u g u s t u s 21.

A r a d, o c t. 24. és 25.

T.-S z.-M i k l ó s, s e p t e m b e r. 26.

Nevezési zárnapok:

Julius 5. — P a r d u b i t z: Handicap. (L. 1858. 6. sz.)

Julius 24. — K o l o z s v á r: Asszonyságok díja. (L. 9. sz.) — Akadályverseny. (L. 14. sz.)

Julius 25. — K o l o z s v á r: Vadászdíj. (L. 9. sz.)

 T. előfizetőinket, kiknek előfizetése június végével letelik, megrendeléseik megújítására ezennel felkérjük.

A „Vadász- és Versenylap“ szerkesztősége.

T A R T A L O M:

Vízi vadászat a Sárreten. (Folytatás.) — Az aradi lóversenyek sorozata. — Lóversenyek Angliában. (Epsom. Ascot.) — Mr Rarey. — Lóversenyhatárnapok. — Nevezési zárnapok. — Előfizetési felhívás a „Vadász és Versenylap“-ra.

Megjelen e lap minden hó 10. 20. és 30-án egy iven. Előfizetést elfogad a szerkesztőség Pesten (Szervita-tér 3 sz. 2-ik em.) egész évre 10, félévre 5 fital pp. Az 1857-ik évi első évfolyam teljes példánya kapható 6 ft. 24 kron p. p.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1858. Nyomatott Emich Gusztávnál.